

vstup do otázek a výzev
„PLACEMAKINGu“
prostřednictvím studie programu
PĚSTUJ PROSTOR

Marek Sivák

Plzeň 2015, o. p. s. / Pěstuj prostor, z. s.

OKOLNOSTI VZNIKU:

Společenská potřeba posílení „komunitou řízeného rozvoje“ Plzně

Fragmentovanost existujících občanských aktivit, potřeba pobídky

Příležitost díky projektu EHMK 2015 (financování, záštita) hledat odpovědi na téma, které řeší všechna města

CÍLE:

Zvyšovat povědomí o veřejném prostoru, urbanismu, architektuře, umění

Zapojovat občany pomocí otevřené výzvy a komunitních realizací

Spolupracovat s úřady: nepřebírat jejich roli, ale doplňovat je o drobné měřítko a komunitní témata

NÁSTROJE:

1/ Otevřená výzva (sběr a vyhodnocování podnětů občanů)

2/ Realizační část (realizační workshopy, mezinárodní workcampy)

3/ Vzdělávací část (vzdělávací semináře, plánovací workshopy, komentované vycházky, konference, besedy)

NÁSTROJE:

1/ Otevřená výzva (sběr a vyhodnocování podnětů občanů)

2/ Realizační část (realizační workshopy, mezinárodní workcampy)

3/ Vzdělávací část (vzdělávací semináře, plánovací workshopy, komentované vycházky, konference, besedy)

Aktivity programu

1 / otevřená výzva

O výzvě

Otevřená výzva je zaměřená na zlepšování veřejného prostoru Plzně. Zpočátku ideová přehlídka nápadů dnes veřejnosti nabízí grantové i negrantové kategorie. Výzva je průběžná, jednou za rok se nad podněty sejde porota složená z externích expertů i ze zástupců městských organizací. Porota vybírá nejlepší podněty, které získávají odbornou a finanční podporu, či se stávají inspirací pro realizace Pěstuj prostor, komunitní projekty Plzně 2015 nebo pro městské organizace.

Za 2 ročníky výzvy se sešlo 185 podnětů občanů.

1. VÝZVA 2012-2013

83 podnětů od 41 autorů

71 obecných podnětů

12 podnětů ve speciální výzvě „Schody pro Plzeň“

POROTA

Petr Matoušek / sociolog

Jiří Sulženko

/ kulturní manažer

Jiří Zábran / architekt

Martin Baxa

/ primátor města Plzně

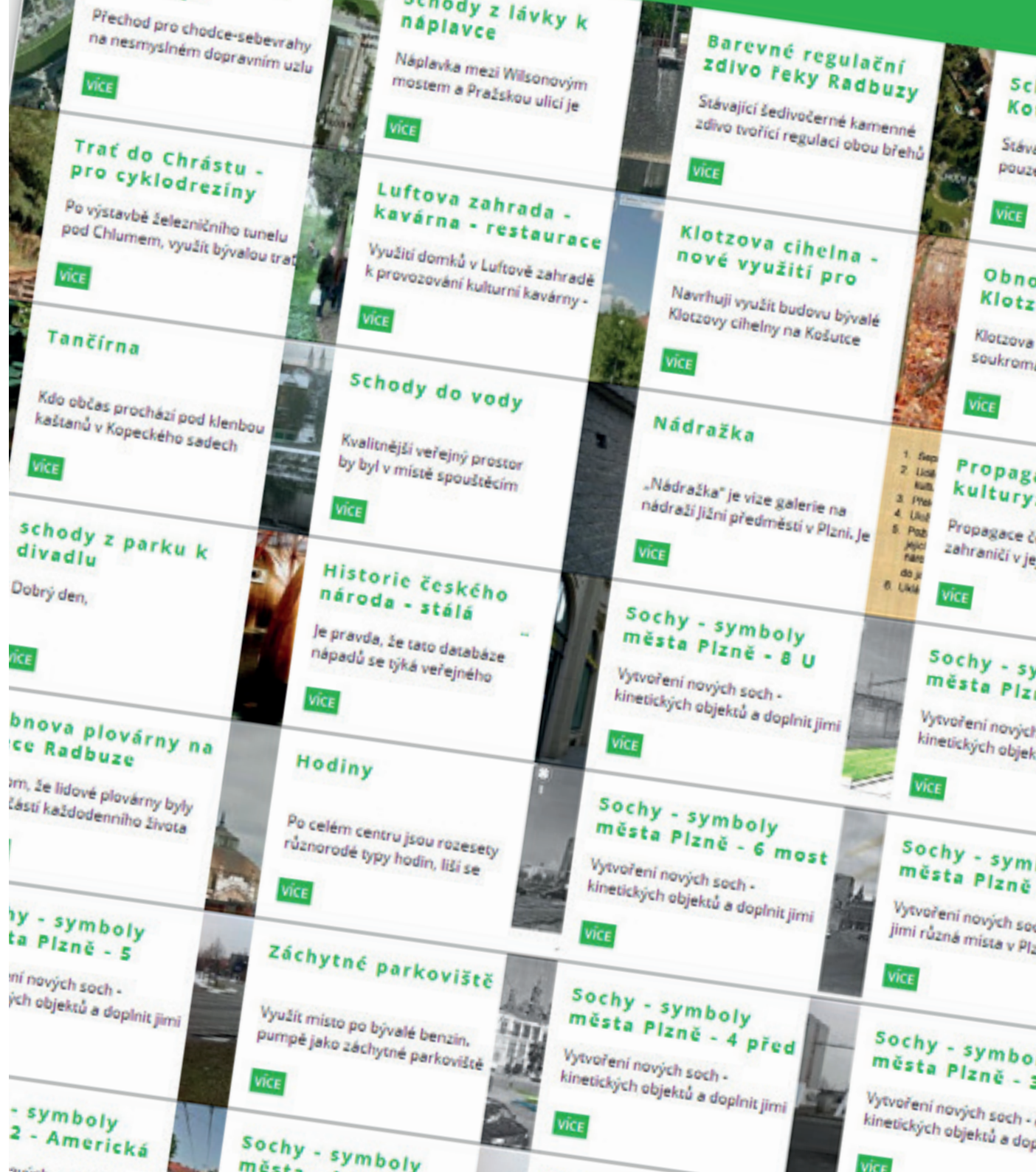
(v alternaci s **Vladimírem Líbalem** /
město Plzeň)

Hana Hrdličková / SVSMP

Irena Langová / ÚKRMP

Alexandra Brabcová

/ Plzeň 2015

VÝSLEDKY 1. VÝZVY

26. 3. 2013 / Dům hudby

vyhlášení výsledků výzvy probíhá formou společné besedy občanů a poroty. Občané tak mají možnost diskutovat o svých představách jak s představiteli města, tak s nezávislými odborníky

porota v 1. výzvě vybrala 11 podnětů, z toho 3 byly realizovány v rámci Pěstuj prostor (Zapomenutá zahrada, Městská plovárna, Tančírna), 2 přejaly externí organizace (Schody do vody, Schody ke kapličce) a 2 byly inspirací pro další projekty (Guerilla gardening, Hlavní nádraží)

počet návštěvníků: 60

2. VÝZVA 2013–2014

102 podnětů od 63 autorů

86 obecných podnětů

16 podnětů ve speciální výzvě „Řeka ve městě“

POROTA

Lukáš Brom / architekt

Markéta Čablová-Sprinzlová / komunitní koordinátor

Edita Matoušková
/ sociální geograf

Miloš Vojtěchovský
/ teoretik umění

Irena Langová / ÚKRMP

Lucie Nižaradzeová
/ SVSMP

Christian Potiron
/ Plzeň 2015

201::Plzeň

Evropské hlavní město kultury

VÝSLEDKY 2. VÝZVY

18. 2. 2014 / Dům hudby

druhý ročník výzvy přinesl inovaci ve formě vyhlášení 2 grantových a 1 negrantové kategorie nazvaných Hledám podporu, Uskutečňeme to spolu, Mám nápad

porota doporučila 12 podnětů podpoře, 4 ke zvážení podpory a 6 podnětů pro inspiraci. V současné době se v rámci Pěstuj prostor úspěšně realizuje 7 projektů, u dalších 3 proběhla příprava a 3 podněty zrealizovalo město Plzeň

počet návštěvníků: 80

Aktivity programu

2/ komunitní realizace

O realizační části

Komunitní realizace a tvůrčí happeningy jsou základním kamenem Pěstuj prostor. Účelem programu není sbírat nápady občanů a ty poté plnit, ale podporovat občany v aktivním uskutečňování svých podnětů.

Komunitní realizace tvoří silnou alternativu k běžným komerčním realizacím ze dvou důvodů:

- lidé se lépe chovají k místům a věcem, které sami pomáhali vytvořit
- veřejného prostoru je příliš mnoho a rozpočty obcí nestačí pokrýt rozvoj a údržbu všech míst.

LEHÁTKOVÝ WORKSHOP

18. 5. 2013 / Centrum architektury,
Chodské náměstí

výroba paletových lehátek s občany Plzně,
workshop vzešel z podnětu v programu
Pěstuj prostor

lehátka sloužila k oživení centra města
během dlouhodobých i krátkodobých
akcí (Den Meliny Mercouri, Živá ulice,
Náplavka k světu, zemník U Ježíška,
Městská plovárna a další), část lehátek
byla věnována lesní školce Větvíčka
v Plzni-Bolevci

počet návštěvníků: 35

ZAPOMENUTÁ ZAHRADA

8. – 9. 7. 2013 / Lochotín

proměna (seč, úklid odpadu, prořezávky,
stavba kompostu) opuštěného ovocného
sadu u Boleveckých kolejí v rámci me-
zinárodního workcampu Pěstuj prostor
2013

sousedský večer v Zapomenuté zahradě
s komentovanou prohlídkou, výstavou
historických map, zpíváním u ohně
a pečením vuřtů

vítězný podnět Pěstuj prostor byl reali-
zován ve spolupráci s autorem podnětu
– o. s. Envic

počet návštěvníků: 70

ZEMNÍK U JEŽÍŠKA

12. – 19. 7. 2013

frekventovanou cyklostezku podél řeky Radbuzy již 10 let lemuje namísto plánovaného parku neupravovaný zemní val; ten tvoří navážka zeminy a stavebního odpadu ze stavby mostu Milénia

cílem workcampu bylo proměnit toto místo „nikoho“ v centrum kulturních akcí a zpřístupnit val jako vyhlídku pro každodenní využití

provedené úpravy:

seč, sadové úpravy, travní schodiště a rampa, výsadba dýní (spolupráce: Envic, o. s. a k světu, o. s.)

úprava místa zakončena open air koncertem

počet návštěvníků: 80

PLOVÁRNA U RADBUZY

10. 3. 2014 / OŽP MMP

plánovací workshop „Úpravy místa bývalé
plzeňské Plovárny u Radbuzy“ – příprava
na letní workcamp Pěstuj prostor
Plzně 2015

společného plánování se zúčastnili
zástupci organizací: CpKP ZČ, CPPT,
Envic, KC Škoda Plzeň, Maják Plzně,
MAKI, SVSMP, ÚKRMP, dále pak
nezávislí architekti a autoři podnětů
Pěstuj prostor

počet aktivních účastníků: 25

MĚSTSKÁ PLOVÁRNA OŽÍVÁ

14. – 27. 7. 2014 / bývalá plovárna
u řeky Radbuzy

obnova bývalé plovárny a série plováren-
ských akcí v rámci mezinárodního work-
campu Pěstuj prostor 2014

počet návštěvníků: 1200

Městská plovárna v Plzni u řeky Radbuzy
se otevřela v roce 1910 a fungovala
do začátku 60. let

v březnu 2013 zvítězil podnět iniciativy
Maják Plzně na obnovení plovárny
v programu Pěstuj prostor

na podzim 2013 začaly přípravné práce
a první jednání s plzeňskými úřady

v březnu 2014 se konal plánovací
workshop se zástupci místních nezisko-
vek, úřadů a architektů; vznikly nápady
na provozování přivozu a baru, vyvěšení
vlajky a plovárenských žárovek, obnovu
plovárenského parku nebo výrobu křesel
a houpaček

PROMĚNA CENTRÁLNÍHO PLÁCKU

45 tun štěrku, vlajkový stožár a plová-
renský mobiliář

<

díky workcampu se podařilo vytvořit zázemí pro bar a přednášky, zpřístupnit zarostlý park, odstranit tři skládky, srovnat centrální prostor pomocí 45 tun šterku, vyřezat říční břehy, rozzářit plot graffiti, vytvořit desítky laviček, křesel a stolů a zavěsit zteras obří plovárenské houpačky

>

PLOT

proměna plotu štětcem amerického umělce Nilse Westergarda

na fotce ještě chybí vyobrazení matky paní Braunové – závodní plavkyně z plovárny

<

**POŘADATELÉ
A KOORDINÁTOŘI**

Marek Sivák a Jana Holatová
/ Plzeň 2015

Kateřina Vídenová a Adam Wlazel
/ MAK!

Lukáš Mácha a Adéla Šmausová
/ Maják Plzně

Václav Čubr / Envic

>

**PLOVÁRENSKÝ PARK
/ VYHLÍDKA**

úklid tří skládek, vysekání neprostupného houští a objevení řady v zemi skrytých historických prvků, jako je toto romantické schodiště

SPOLUPRACOVNÍCI

Václav Cinádr / převozník

Nils Westergard / grafiťák

Petr Hrouzek a Pavla Zárybnická
/ CPPT

Renata Lupačová
/ Inex-SDA

Eva Kraftová, Jan Honomichl, Tereza Svášková a Françoise Beaussant
/ Plzeň 2015

Carlos Carmonamedina
/ Open A.i.R.

ŘEKA

přes zarostlý břeh nebyla řeka téměř vidět; prořezání náletové zeleně a vysbírání odpadků proměnilo náplavku k nepoznání

SETKÁNÍ S PAMĚTNÍKY

27. 8. 2014 / bývalá plovárna u řeky
Radbuzy

v průběhu čtrnáctidenního workcampu
na plovárnu zavítaly desítky pamětníků
včetně potomků bývalého plavčíka nebo
majitele plovárenské restaurace

pamětníci se podělili o řadu cenných
informací, historických fotografií a do-
kumentů

na konci srpna se konala beseda s pa-
mětníky a nahrávání jejich vzpomínek ve
spolupráci s projektem Skryté město

FOODING PLZEŇ 2015

7. 7. – 14. 9. 2014

díky programu Open A.i.R. mohl na plovárně dva měsíce hostovat mexický umělec Carlos Carmonamedina

téměř každou neděli na plovárnu přinášel tematiku jídla jako prostředku k posílení vztahu k místu i vztahů mezi lidmi

NEDĚLNÍ WORKSHOPY

Taco weekend

Sunday soups

Pouliční salát

Foto food

Večeře pro dva

Pizza night!

Food parade

počet návštěvníků: 180

PŘEDŠKOLÍ 21. ZŠ PLZEŇ

projekty žáků z programu KDŠ:PP nezůstávají jen na papíře, ty nejúspěšnější mají šanci na realizaci; příkladem může být Klášterní zahrada Masarykovy ZŠ (obr. na předchozí straně) nebo právě Předškolí 21. ZŠ Plzeň

po úspěšném školním projektu žáci neustali a spolu s týmem Pěstuj prostor Plzně 2015 připravili originální architektonickou soutěž na úpravu prostoru před školou

v ní vyzvané architektonické týmy spolupracovaly se žáky na řešení soutěžního zadání, a to formou úvodního workshopu, průběžné konzultace a závěrečné prezentace

soutěž (souběžné zadání) proběhla v květnu-červnu 2014 dle pravidel ČKA, výsledné projekty hodnotila odborná porota, žákovská porota měla poradní hlas

soutěžní týmy:

Zábran Nová architekti / vítěz
Projektstudio8
sdružení Loci

porota:

Aleš Kubalík / architekt
Martina Forejtová / krajinářská arch.
Karla Kupilíková / krajinářská arch.
Zuzana Štěpáníková / 21. ZŠ
Jana Pechová / SVSMP

1. etapa bude realizována na podzim 2014 za podpory MO Plzeň 2 – Slovany,
2. etapu převezme SVSMP

Realizace městských organizací

Útvar koncepce a rozvoje a Správa veřejného statku realizují některé podněty Pěstuj prostor či je zohledňují v koncepčních dokumentech.

Příkladem jsou Schody do vody (u Cukrovarské), Schody na náplavku, studie Plovárenský park, Chybějící schod do vody (Bolevák), oprava laviček v Papírenském parku apod.

Dalšími podněty se ve svých projektech inspirovaly městské obvody.

Podpořené projekty

Projekty z otevřené výzvy Pěstuj prostor
realizované externě za naší podpory.

ZELENÁ ZASTÁVKA

proměna nástupiště a prostoru kolem
nádražní budovy Plzeň – zastávka
zpříjemní čekání nejen cestujícím, ale
i kolemjdoucím a maminkám s dětmi,
které tudy denně prochází cestou na
dětské hřiště

úpravy esteticky zkvalitní prostor pro-
střednictvím originálně řešených květi-
nových truhlíků, laviček, stojanů na kola,
odpadkových košů atp.

realizátor: **Plzeň zastávka**

Podpořené projekty

ALMARA PŘEKVAPENÍ

speciální Almara vytvořená ze starého trezoru putuje po více i méně frekventovaných místech v Plzni, aby podpořila aktivní trávení času ve veřejném prostoru

po získání kódu se tajemná almara otevře a návštěvník si může zapůjčit její vybavení – knihy, deky, hry, sportovní a psací potřeby nebo pomůcky na kreslení

Almara se za první sezónu setkala s velkou odezvou, a i když ji krátce po otevření někdo „vybral“, Plzeňané se sami složili na novou výbavu

realizátor: **Envic, o. s.**

Podpořené projekty
KŘÍŽKY A VETŘELCI

ve městě je mnoho zapomenutých historických a uměleckých objektů, které stojí za to objevovat a pečovat o ně

Křížky a vetřelci dokumentují drobné památky a umělecké objekty na území Plzně, provádí rešerše a pomocí soutěží, přednášek i anket ukazují místním obyvatelům a návštěvníkům Plzně, že si tato díla zaslouží pozornost

realizátoři: **A. Hejna, P. Cvrček, M. Milichovský** a další

SLAVNOSTI JABLEK V ZAPOMENUTÉ ZAHRADĚ

6. 10. 2013 / Lochotín

sousedské slavnosti jablek v ovocném
sadu v téměř samém centru Plzně

PROGRAM

- podzimní úklid zahrady
- sklizeň ovoce
- moštování
- vaření povidel
- komentovaná prohlídka
- koncert při svíčkách

pořádalo o. s. Envic za podpory Pěstuj
prostor Plzně 2015, program byl sou-
částí vycházky Dne architektury

počet návštěvníků: 150 + 200
(Den architektury)

Podpořené projekty
**KULTIVACE PRAMENŮ NA
ROUDNÉ**

úprava okolí roudenských pramenů se
snaží využít silný potenciál místa a posí-
lit jeho genia loci

projekt zahrnuje zpracování historie
lokality pramenů, deskripci a analýzu
předchozích snah o kultivaci prostoru,
komunitní plánování tematizující bu-
doucí podobu místa a její udržitelnost,
vyčištění lokality od odpadků a nežá-
doucí zeleně se zapojením dobrovolníků
a zpracování architektonického projektu
úprav

realizátoři: **J. Čížek, M. Kadaníková,**
S. Čech a další

KOMUNITNÍ PIKNIK NA TERASÁCH U ŘEKY

10. – 16. 7. 2013

/ terasy u Mrakodrapu a Světovar

úklid Světovaru (10. 7.), dílna kreativního nábytku na piknik (11. 7., Světovar) a piknik na terasách (16. 7.) s mezinárodními dobrovolníky v rámci workcampu Pěstuj prostor 2013

cílem akce bylo oživit důležité, ale nevyužívané místo před bankou u řeky Radbuzy a představit plzeňanům účastníky workcampu prostřednictvím vlastnoručně připravených jídelních specialit z jejich domoviny (spolupráce: Johan, o. s.)

24. 9. 2013

KADAŇ

rozmanité formy nábřeží Maxipsa Fíka

Jiří Kulháněk / starosta Kadaně

Michal Fišer / Třiarchitekti

Petr Lešek / Projektil architekti

Petr Uhlík / Uhlík architekti

27. 9. 2013

SAUNA JAKO VÁŠEŇ

přednáška a saunování

Vít Šimek a Štěpán Řehoř / ateliér H3T
a saunovací happening

Aktivita programu

3 / vzdělávání a inspirace

O vzdělávací části

Přednášky, komentované vycházky, plánovací workshopy, konference a besedy rozvíjejí témata, která do Pěstuj prostor přináší sami občané. Nabízí tematický záběr od komunitních zahrad přes řeky a bulváry až po moderní architekturu.

Přednášejícími nebo průvodci jsou architekti, památkáři, politici, úředníci, nadace, umělci, komunitní koordinátoři, pamětníci, sociologové a další.

Za dva roky programu bylo uskutečněno přes 50 vzdělávacích a realizačních akcí s více než 3000 účastníky (počítány jen akce přímo pořádané Pěstuj prostor).

NOVÉ ROLE ARCHITEKTA

28. 2. 2013 / Dům hudby

„Naivita je naša hlavná zbraň. Je to základná črta našej práce. Nádej musí byť silnejšia ako skúsenosť.“

Matúš Vallo

Oliver Sadovský

Vallo Sadovsky architects
projekt Městské zásahy

jak vdechnout nový život zanedbanému autobusovému nádraží pod betonovým mostem pomocí několika kýblů zelené barvy; co vše se dá dělat s dřevěnými pavilony na kolečkách

počet návštěvníků: 50

Připravujeme:

NÁMĚSTÍ JAKO VEŘEJNÝ PROSTOR

role náměstí v soudobém městě

Jan Šépka / Šépka architekti

Ondřej Císler / AOC

Petr Gibas / Akademie věd ČR

ZAHRADA JAKO VEŘEJNÝ PROSTOR

zelené vnitrobloky a veřejné zahrady současnosti

Martina Forejtová / ateliér a05

Lucie Tlustá / NPÚ ÚOP v Plzni

Hana Hrdličková / SVSMP

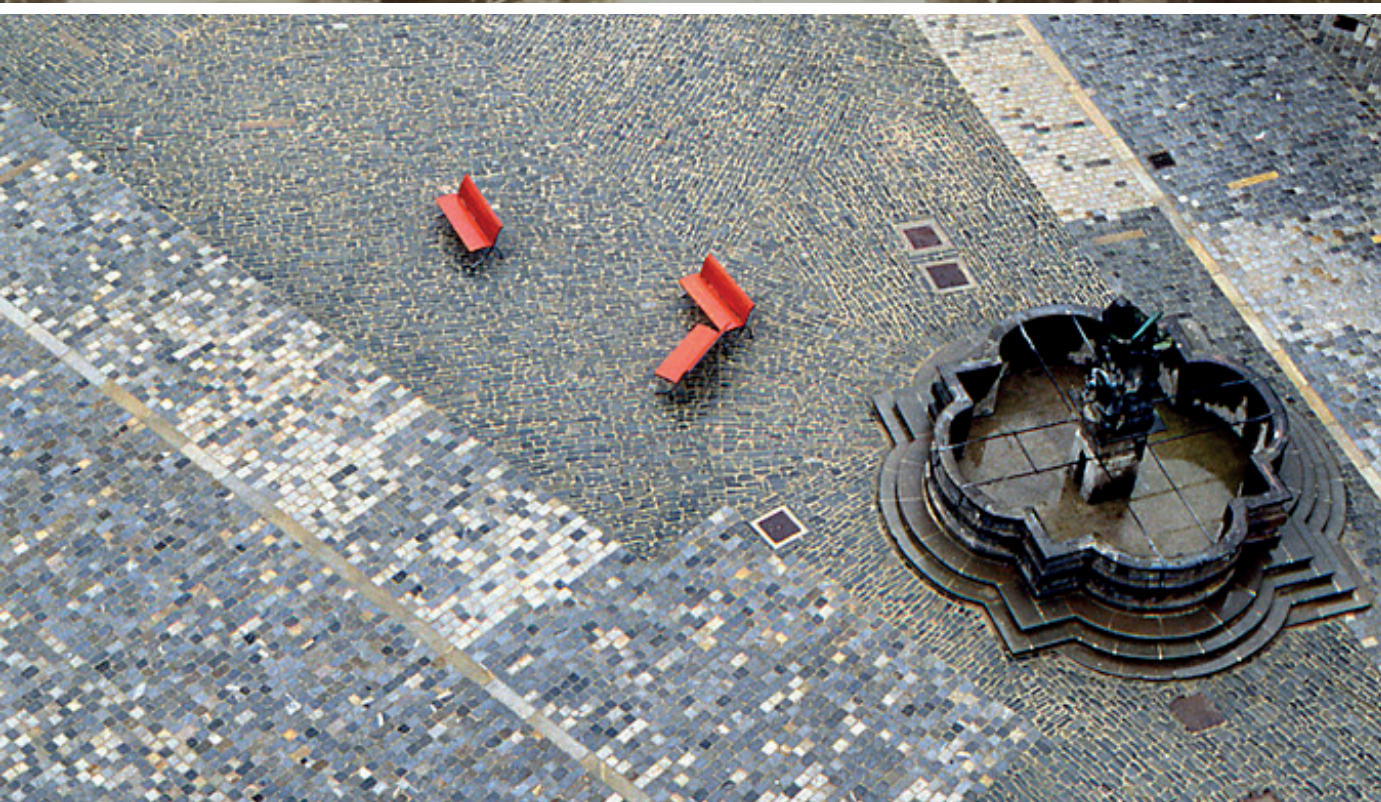
UMĚLECKÝ OBJEKT VE VEŘEJNÉM PROSTORU

význam uměleckého objektu a podpora veřejného umění

Rostislav Koryčánek / MG v Brně

D. Václavová / 4+4 dny v pohybu

Tomáš Moravec / intermédiá

CENTRUM ARCHITEKTURY

14. 5. – 8. 6. 2013

cyklus přednášek v rámci festivalu Kontejnery k světu, kontejner Chodské nám.

počet návštěvníků: 250

14. 5. 2013

GENERACE 70S

série prezentací plzeňských architektů:

Jaromír Veselák

Bohuslav Strejc

Jiří Zábran a Tereza Nová

M. Slámová a M. Kondr

Petr Šneberg

Jan Pavel Vlček

18. 5. 2013

PĚSTUJ HUDBU

Ivan Palacký

DJ Vego

PAMĚTI NÁBŘEŽÍ

31. 5. 2014 / Radbuza

vycházka s odborníky a pamětníky představila historii vepsanou do architektury nejvýraznějšího plzeňského nábreží

průvodci:

Petr Klíma / Plzeň 2015

Alena Křížková / NPÚ

Karel Kuttan / Sokol

Marek Sivák / Plzeň 2015

Jan Soukup / architekt

Lucie Valdhansová / 4AM

Petr Vaněk / Plzeň na kole

akce se konala v rámci Evropského dne sousedů

počet návštěvníků: 45

PROHLÍDKY

Centrální požární stanice HZS
 Onkologické centrum FN
 Rekonstrukce bytu ze 60. let
 Radnice Slovany
 Vila Na Skalce
 Rekonstrukce nám. Republiky a fontány
 na náměstí
 Plzeňský Prazdroj
 Fakulta designu a umění Ladislava Sut-
 nara ZČU
 Atletický stadion města Plzně
 Řadové domy Zruč
 Dům hudby

BESEDA S ARCHITEKTY

kompaktní zástavba uprostřed sídelní
 kaše, kvalitní architektura na periférii,
 akupunkturní zaplňování bílých míst,
 vstup současné architektury do historic-
 kého prostředí, konverze průmyslových
 staveb, veřejný a soukromý sektor jako
 zadavatelé kvalitní architektury...

PLZEŇSKÝ ARCHITEKTONICKÝ MANUÁL

projekt navazující na Brněnský architektonický manuál (BAM) je odborně-popularizační databází více než 200 architektonických objektů a souborů staveb první poloviny 20. století v Plzni

stavby z období rané moderny, národního stylu, art deka, purismu i funkcionalismu jsou uspořádány do 4 stezek:

Centrum
Jižní předměstí
Bezovka
Doudlevecká čtvrť

páteří projektu, protínající jednotlivé stezky, je „loosovská linka“ věnovaná realizacím Adolfa Loose a jeho spolupracovníků

OTTA II.

1. 4. 2014 / Dům hudby

konference na téma „Vzdělávání aneb
Architektura součástí základního
vzdělání“:

ARCHIP, Architekti ve škole, Asociace
výtvarných pedagogů, CCEA, ČKA, CpKP
ZČ, Dům umění ČB, EDUin, FA ČVUT,
Galerie D9 ČB, Klášter Bechyně, Kruh,
Manua, Masarykova ZŠ Plzeň, Min. pro
místní rozvoj, Min. životního prostředí,
Mini-Plzeň, Moje město, Nadace Promě-
ny, Národní institut pro další vzdělávání,
Národní ústav pro vzdělávání, PF MU, PF
UK, Plzeň 2015, Ústav územního rozvoje,
Zámek Bečov n. Teplou, ZŠ waldorfská
Praha-Jinonice, ZUŠ Pardubice-Polabiny

VÝSTAVA NÁBŘEŽÍ A NÁPLAVKA

22. 6. 2013 / Anglické nábřeží

výstava dvanácti panelů na téma oživo-
vání řek a nábřeží při příležitosti Dne
Meliny Mercouri 2013 u Radbuzy

výstavní okruhy: Historie plzeňských řek,
Inspirace ze zahraničí, Povodně

autoři:

Václav Cílek

Jan Hajšman

Martin Mareš

Marek Sivák

výstava původně měla být zavěšena na
nábřežní zdi nad náplavkou, po příchodu
povodně náhradní instalace

PODPORA / PLZEŇ 2015

Generální partner

Hlavní partneři

Institucionální partneři

Generální mediální partner

Hlavní mediální partneři

Projektoví partneři Pěstuj prostor

SPOLUPRÁCE / PĚSTUJ PROSTOR

děkujeme za spolupráci městu Plzni, městským obvodům Plzeň 1, Plzeň 2 – Slovany a Plzeň 3, Správě veřejného statku města Plzně, Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně, Správě informačních technologií města Plzně, Archivu města Plzně, Západočeské galerii v Plzni, Západočeskému muzeu v Plzni a dalším

OTÁZKY / BUDOUCNOST:

Legitimita / sdílená zodpovědnost
(rámec spolupráce, odpovědnosti,
kompetencí a úkolů)

**Financování (zájem veřejné správy
na financování komunitní činnosti)**

**Legislativa (spolupráce na identifi-
kování a odstraňování bariér)**

DĚKUJI ZA POZORNOST.